

УДК 631.526:001.4

Голіченко Н. Б., завідувач сектору міжнародного співробітництва відділу науково-правового забезпечення та міжнародного співробітництва

Линчак Н. Б., старший науковий співробітник сектору міжнародного співробітництва відділу науково-правового забезпечення та міжнародного співробітництва

Український інститут експертизи сортів рослин

E-mail: nataliia.holichenko@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ НАЙМЕНУВАННЯ СОРТІВ РОСЛИН

Будь-яка суспільно-корисна діяльність зі створення нових сортів рослин являє собою творчий інтелектуальний процес та має на меті створення нового творчого результату – сорту рослин, який за своєю природою належить до нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності. Кожен сорт має бути ідентифікований найменуванням (назвою), запропонованою заявником і затвердженою уповноваженим органом.

Метою роботи є висвітлення та роз'яснення основних особливостей найменування сортів рослин в Україні та закордоном. Актуальність питання найменування сортів полягає у необхідності гармонізації правил найменування сортів рослин із закордонним досвідом.

Сорти рослин – це особлива форма інтелектуальної власності, яка потребує забезпечення якісної охорони прав на сорти рослин та захисту інтересів селекціонерів в Україні, і особливо закордоном, потребує наявності широкого довідково-інформаційного фонду з технічних (методичних), адміністративних і правових питань експертизи сортів, а також правових питань щодо їх комерційного обігу.

Рада Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин (UPOV) посилається на Міжнародну конвенцію з охорони нових сортів рослин (Конвенція UPOV) і, зокрема, на статті 5(2) і 20 Акта 1991, статей 6(1)е і 13 Акта 1978 і Конвенції 1961 року, відповідно до яких сорту має бути надана придатна назва, яка буде зареєстрована водночас з наданням права селекціонера. Так само під час внесення сорту до національного переліку сортів (Державного реєстру сортів рослин придатних для поширення в Україні).

Згідно з керівництвами UPOV має використовуватися одне (однакове) найменування сорту для всіх держав-учасниць UPOV. Назва сорту має дозволяти ідентифікувати сорт; вона не має вводити в оману або викликати плутанину стосовно ознак, господарської цінності, ідентичності сорту або особи селекціонера.

Назва сорту має відрізнятися від назви вже існуючого сорту того самого виду рослин або близькородинного виду. З цією метою розроблено по-

діл документами UPOV передбачено поділ на відповідні класи щодо назви сорту. Не можна назву сорту використовувати більше одного разу в одному класі. Під час експертизи назви обов'язково використовувати Інструменти пошуку схожої (подібної) назви в базах UPOV - PLUTO та CPVO - Variety Finder. Запропоновану назву публікують в офіційних виданнях та розміщують у відповідних базах даних.

Має бути однакова назва в усіх країнах-учасниках UPOV. Органи, що проводять експертизу назви сорту контактують між собою з метою обміну інформації та уточнення необхідної інформації тощо.

Можуть виникати складнощі через різні алфавітні варіанти написання назви та може знадобитися транслітерація або транскрипція поданого найменування, обидві назви вважаються одним найменуванням. Переклад назви сорту не є одним й тими ж назвами (синоніми).

Найважливіше, про що має пам'ятати заявник/власник українського сорту, що після реєстрації сорту та затвердження його назви в Україні (внесення сорту до Державного реєстру сортів рослин придатних для поширення в Україні та або Державного реєстру патентів на сорти рослин), реєстрація цього сорту закордоном має проводитися із зазначенням тієї самої назви сорту латинськими літерами. Це необхідно не лише для виконання положень Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин - однакове найменування сорту на території всіх країн-учасниць UPOV, а й для ідентифікації сорту під час його імпорту, вирощування тощо.

Спираючись на матеріали дослідження - міжнародні документи щодо найменування сорту та використовуючи інформаційний пошук, порівняльний аналіз вищезгаданих матеріалів, можна зробити наступні висновки.

Здійснення гармонізованого єдиного підходу до експертизи та затвердження назви сорту з залученням міжнародного досвіду дозволить уникнути непорозуміння під час реєстрації та використання назви сорту в державах-учасниках UPOV та ЄС.